

Адыгэ макь

№ 226 (19487)

2009-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

ШЭКИОГЪУМ и 14

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъу

2010-рэ ильэсымкIэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэр
зэблэхъугъэнхэм ехылагъ

ИофышIэхэм зыгъэпсэфыгъо ыкIи мыIофшIэгъу мэфэкI мафэхэр нахь тэрэзэу агъэфедэнхэм пае Урысые Федерацием и Правительствэ унашъо ешIы:

2010-рэ ильэсымкIэ къыкIэлъыкIорэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэр зэблэхъугъэнхэм:

мэзаем и 27-рэ шэмбэт мафэр мэзаем и 22-м, блыпэм; шэкиогъум и 13 шэмбэт мафэр шэкиогъум и 5-м, бэрэс-кэшхом, хыгъэнхэм.

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу
Владимир ПУТИН

къ. Москва,
чъэпыогъум и 31-рэ, 2009-рэ ильэс
N 869

Шэкиогъум и 14-р — шъоушыгъу узым пэуцужыгъэным и Дунэе маф

УицылэкIэ-псэукIэ зэблэпхъун фаеу мэхъу

1991-рэ ильэсым къышегъэжъагъэу мы мафэр — шъоушыгъу узым пэуцужыгъэным и Дунэе мафэ — дунаим шыхагъэу-нэфыкIы. Канадэ щыщ физиологъу Фредерик Бантинг — инсулиным игормон къэзыгъотыгъэхэм ащыщыр — къызыхъугъэ мафэр ары, псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Дунэе организацием унашъо зеришIыгъэмкIэ ар зытырагъэфагъэр.

Специалистхэм зэрэхагъэунафыкIыгъэмкIэ, мы узыр къызыхагъэшыгъэ пэпчъ апэрэ упчIэу къытырэм — ар бгъэхъужыын плъэкIышт-умылгъэкIыштым — джэуап стыжыгъуай, сыда пIомэ медицинэр ащ фэамалыгъоп. Арэу цыгъти, шъоушыгъоу лъым хэлъым узэрэлъыплъэшт, узым узэрэлъэшт шIыкIэу ащ иIэ хъугъэр макIэпышI, а узым ыпкI къыкIыкIэ цIыфым игъашIэ нахь мэкIэныр е нахь къин хъуныр шыбгъэзыен плъэкIышт. Ау ежъ сымаджэр ащ фэен, врачхэм игъоу альэгъурэр ышIэзэ псэун, зыфэсакъыжыын, ишIылэкIэ-псэукIэ нэмыкI шIыкIэм тетэу зэхичэн фае.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министертвэ идиабетолог шъхьалэу М.Къ. ЯхъулIэм тызэрэцигъэгъозагъэмкIэ, шъоушыгъу уз иIэу мыхэм яучет мы лъэхъаным нэбгырэ 8900-рэ хэт, ау а пчъагъэр бэкIэ ащ нахьыб, а узыр иIэми ымышIэу, заримыгъэуплъэкIоу къытхэтыр макIэпышI. А пчъагъэм щышъу нэбгырэ 63-р — кIэлэцIыкIух. ГухэкI нахь мышIэми, ахэм зэкIэми инсулиныр зэпымыоу агъэфедэн фаеу щыт, мафэм гъогогъуи 3 — 5 ар агъотын фае.

— Диабетыр, — еIо тигушылэгъу, — цIыфым инэгъу чIэгъ железа инсулин икIоу къышIын е гормонэу шъоушыгъур лъым шызыгъэзекIорэр организмэм тэрэзэу ыгъэфедэн ымылгъэкIы хуныр ары. А узыр тIоу зтефыгъэ. Апэрэр — цIыфым инсулиныр зэпымыоу хэлъхъэгъэн фаеу зыхъурэр, ятIонэрэр — шъоушыгъоу лъым хэлъыр шапхэм шIокIэу, ау инсулин ащ зыхилъхъэ зэпытыныр имыщыкIагъэ хъумэ.

Сыда диабетыр къызыхэкIырэр? Официальнэ наукэм а упчIэм джэуап гъэнэфагъэ къыритыжырэп. Врачхэм зэралыгъэрэмкIэ, ар ны-тыхэм ялфыгъэхэм «аратыжыын» альэкIышт, цIыфыр лъэшэу ззыдзэгъэ гумэкIыгъо, тхьамыкIагъо горэми къыхэкIэу мэхъу, кIэлэцIыкIоу зянэ-зятэхэр сымаджэхэм зэпахырэ узыр къызэреутэкIыгъэм е шъобж горэ тешагъэ зэрэхъугъэм къакIэ-лъыкIони ылгъэкIышт.

Шъоушыгъу узым инэшэнэ шъхьалэхэм ащыщых цIыфыр бэрэ шхэ шIоигъоныр, ау ащ емылгытыгъэу оды хуныр, псым бэрэ ешъоныр, ылушхъэ гуапэныр, нэмыкIхэри. Ау ахэм ащыщ горэм гу лъыотэ пае ор-орэу диагнозыр зыфэбгъэуцужы хъуштэп. НэмыкI уз горэхэми арэуштэу «зыкъагъэлъэгъон» альэкIыштышI. Специалистыр ары ар къэзылон фаер. Игъом узыр къыхэгъэшыгъэ хъумэ, цIыфым илажъэр ышIэ хъумэ, нахь зыфэсакъыжыын ылгъэкIышт, узым упэуцужыныр нахь IэшIэх хъушт.

Псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Дунэе организацием къызэритырэмкIэ, нэбгырэ миллион 260-мэ мы лъэхъаным шъоушыгъу узыр яI. ПэшIорыгъэштэу къызэралыгъэтхыгъэмкIэ, мы ильэсым а пчъагъэр миллион 230-м шIомыкIыштэу арыгъэ. ИлэситIукIэ узэкIэлэбжымыз, сымаджэхэм япчъагъэ миллиони 194-у къалыгъэтхыгъ.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

ЗЫЩЫМЫГЪЭГЪУПШ УКИЭТХЭНЭУ «АДЫГЭ МАКЪЭМ»

Почтэр къызфэбгъэ-
федзэ
индексир: 52161
мэзыхым сомэ 383-рэ
чапыч 88-рэ

ФэгъэкIотэныгъэ зилэхэм
индексир: 52162
сомэ 358-рэ чапыч 20-рэ

Корпоративнэ
кIэтхакIэр
Мыекъуапэ дэт органи-
зациехэм къыратхыкIы эк-
земплари 10-м къышегъэ-
жъагъэу соми 170-кIэ

ООО-у
«Адыгея-Ин-
терсвязь»
зыфилорэм
соми 150-кIэ
ушыкIэтхэн
плъэкIышт, ащ
икиоск
чIэпхыжыын
хъумэ

Редакци-
ем дэжъ
щыт киос-
кым
ушыкIэтхэмэ
ыуасэр соми
120-рэ

Теуцожъ ыкIи
Красногвардейскэ
районхэм сомэ
200-кIэ
ащыкIэтэгъатхэх

КЪУАДЖЭМ ИГЪЭКЪЭБЗЭНРЭ ИГЪЭДЭХЭНРЭ АПШЪЭ РАЛЪХЪАЖЫЫГЪ

Нэхэе Анзаур ыкIоу Аслъан зипэшэ хасэу Джэджэхьаблэ щышхэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм зэхашагъэр чанэу къуаджэм изтегъэпсы-хъажыын дэлажэ.

Къоджэ паркым изытет дэй дэдагъ. Ильэс пчъагъэхэм къаронI ащ зи шашIэгъагъэп, лъэшэу зэхэкIыхъэгъагъ, упхырымыплъышъоу, хэкIыгуаеу хъугъагъэ. Апэрэ кIогъум паркым изышанэ, ятIонэрэ кIогъум зэрэпсаоу агъэкъэбзагъ. Джы чыгышхомэ ачIэгъ къычIэкIы-хъэгъэгъэ чыгыхъу раупкIыгъэхэр мы тхьау-мэфэ мафэм, шэкиогъум и 15-м, агъэстыжыын-хэу щыт. А мэфэ дэдэм пхъэшхъэ-мышъхъэ-

хэр къызыпкIэшт чыгхэр еджэпIэ шагум да-гъэтIысхъащтых. Ащ тефэшт ахъщэри кIалэмэ зэхалъхъагъ, къаугъонигъ.

Джэджэхьаблэ щышхэу Мыекъуапэ щыпсэу-хэрэмэ язакъоп, ежъ чылэм дэс кIалэхэри мы Iофтхъэбзэ шIагъом хэлажэх. ЗэгурыIоныгъэ ахэлъэу, Iофым дэмышъхъахыхэу, ежъ-ежы-рэу джэджэхьаблэхэр зэрэздэлажэхэрэм, къуа-джэм итеплэ нахь дахэ зэрашIыжыштым, фэдэ горэ къыфахыным зэрэпылгъхэм фэшI шытхур къалтжы, узэгъусэ хъумэ зэшIомыхын Iоф зэрэшымылэр джыри зэ къагъэшпыкIэжы.

(Тикорр.).

Ненэ бэрэ зигугу ашлэу,
гумэклгыуабэ квызыпыкырэ
юфыгхохэм ащыш кхохэм къяу
зырэ «африканскэ емынэ»
чыпкэ зэфэшхбафхэм яхыз-
мэтшланлэхэм, унагхохэм мыма-
клэу зэрар кязэрафихыэрэр. Ар
тиреспубликэ кырамышыбаным,
зычимиушхымбгуным епхыгэм
лофтхыабзэхэм язехьан мафэ
кээс ыуж итых, лэлпэллэ вете-
ринариемклэ гызлорышланлэм
илофышлэхэмрэ хэгэгү клоц
лофхэмклэ Министрствэм
икюлыкүшлэхэмрэ.

АДЫГЕИМ

Щаamyгъэунэфыгъэми...

Адыгэ Республикэм ветерина-
риемкӀэ и ГъэlorышлӀӀэ иврач
шхьалэу В. Бурлаковым кызэри-
лорэмкӀэ, Къыблэ федеральнэ шьо-
лырыр пштэмэ, Ростов хэкум
ирайонихым ахэхьэр псэуплэхэм
гъогъу 23-рэ а узыр къоҳэм къа-
шыузыгъу агъэунэфыгъ. Ахэм къо
мини 10-м еху ащыллагъ е аща-
гъэкӀодыжьыгъ. Хэкум хэхьэрэ
районхэр, зэкӀ плӀоми хьунэу, а
узым ыльэныкъокӀэ щынэгъо чып-
плэхэм ахалытэх, Волгоград хэ-
кум ирайонитӀуи, Украинэм шыщ
чыплэхэри ахэм ахэхьэх. Ростов
хэкум игубернатор иунашъокӀэ
чъэпыогъум и 23-м къыщегъ-
жыагъу мы хэкум карантиным
епхыгъэ шапхэхьэр шызырахьэх.

Африканскэ емынэр кьохэм кья-
узыгтэу зыцагтэунэфыгтэ чыплэ-
хэм ащыщых Кьалмыкь, Дагы-
стан республикэхэр, Ленинград
хэкур (Кировскэ районыр). Вете-
ринар врач шъхьалэм зэрилъыгтэ-
рэмклэ, вирусур нэмык чыплэ-
хэми анэсын, кьо Элэхэми ар кья-
узын ыльгэклышт. Идэхэ куылык-
ушлэхэм, хьызмэтшлалэхэм юф-
тхьэбзэ эфэшъхьафхэр зэрэхьэх,
ау вирусым зымыгушымбгтуным-
клэ ахэр маклэх, узыр гьэклодыгтэ
хьугорэл.

Урысые Федерацием исубъект-хэм зэпхыныгъэ пытэхэр Адыгэ Республикэм зэрадыригъэм кыхьэ-

кыдэ, вируср республикэм кы-
хъан зэрильэкышт амалхэр зэкдэ
кыдалыгтэх, кьохэр, кьолым хэ-
шыкыгтэз гьомылапхьу кыра-
щэрэм кышагэклагэ, Урысые
Федерацием изаконодательствэ
мыш фэдэ чыпэм узэрщызеклон
фаеу кышорэм тетэу кыулыкьухэм
зэкдэи юф ашдэ.

Къэралыгъо ветеринар къулыкъум илофышлэхэм къо 17680-мэ лэзгъу уцэу «классическэ емынэр» зыфалорэм пэуцужьырэр ахальхьагъ, ахэр зыщалыгъ квадратнэ метр мин 850-рэ фэдизыр дезинфекцие ашлгъ, нэмкыл логтихьабзэхэри зпымыоу зэрэхьэх.

Къохэр зыщайыгъ хъызмэтшлэнлэ 12-у республикэм итэм тыщэу «зэфэшлыгъэ» шлыкэм тетэу юф зымыхшлэрэр зы хъызмэтшлэнлэ закту. Ахэм эклэми карантинэм къыдилыгътэрэ шапхъэхэр зэрагъэ-цаклэхэрэр ветеринархэм ренэу ауплэкълу. Джаш фэдэу къо Элэхэм, хъызмэтшлэнлэхэм, унагъохэм ащайыгъ къохэм ащыщэу аукыгъэхэм вирусур ялэ-ямылэр гъэунэфыгъэным пас лабораториехэм лыр ащауплэкълугъ. Узыр къахагъэщыгъэп.

Африканскэ емынэр республи-
кэм ишъолъыр щагъэунэфымэ ащ
зэрэпэуцужьынхэ алъэкIышт амал-
хэр агъэхъазырых. Ахэм ащы-
щых дезинфекция зэрашIышт

ДУК-2-р, хэушъхьафыкЫгъэ авто-
мобилэу «Ветеринарная помощь»
зыфагэрэр, шыгъынэу ЮфышІэхэм
аратыштхэр, нэмыкІхэри.

Ветеринар кyuлыкyм цыфхэм юф адэшлэгъэными имэхбанэ кыгурылозэ, илофышлэхэр хызымэт-шлалэхэм ащэлэх, псэуплэхэм зз-лүклэхэр ащызыхашэх, гъэзетхэм-күлэ, радиомкүлэ кыауатэ кьохэр зы-лыгхэр зэрэзеклонхэ фаер. Вете-ринар врач шьхьалэм кызырэилуа-гъэмкүлэ, ГИБДД-м илофышлэхэм алыгыгъэ кьэралыгъо ветеринар кyлыкyм ителелефонхэр, ветери-нархэм кьатырэ документхэр зы-фэдэнхэ фаем техыгъэ тхыльхэу былым е былымыл зезыцэхэрэм кьагъэлъэгъон алыэкълыштхэр зэ-рагъэпшэштхэр.

Джызэдэм анахь анагэ зыты-
рагэтырэр Ростов хэкум, Къал-
мыкыум ыкIи Дагыстан къара-
щэу кьо е кылым хэшIыкIыгэ
гьомылапхэхэр Адыгеим къара-
рамыгэщэныр ары. Джаш фэдэу
ветеринар къулыкъум рихухьагэ
унагьохэм ыкIи хьызмэтшланIэхэм
зэкIэмкIи кьоу ащагыгьыр шкIю-
гым и 16-м кышхэгэжыагэу и
20-м нэс къалыгэнтэу, унагьохэм
илягэгу зэрар кызыфахыжы-
ным, ягэ кьохэр аукIыжыынхэм
ямал кызызыхьэу ахэр шыухьу-
мэгээнхэу.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

Районым уасэхэр щыдагъэкIуаехэрэп

Шэжюгъум и 9-м АР-м эконимикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ инспекцистхэмрэ муниципальнэ образованийе (Кошхьэблэ район) зыфилорем илофышлэхэмрэ зэгъусэхэу цыфхэм ащэфырэ гъомылэпхъэ лъэпкъ шъхьалэхэм осэ тегъахъоу афашыштыгр проценти 10-м кьемыгъэхъугъэным лышлэзгъэныр игъоу афзылгъэ-гъурэ унашъоу АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан 2007-рэ илъэсым кьыдыргэкIы-гъэр зэрагъэцэкIэжыргэ Кошхьэблэ районным ищэплэ чIы-плэхэм ашауплэкIугъ.

Районым ит сатыушI органи-
зацияхэу тучан-супермаркетэу
ООО-у «Универмаг», ООО-у
«Лидер», тучанэу «Эконом»,

ИП-у «Канон» зыфилохуу мы афашыгээр проценти 10-м шхъадэмькылыгъуу агъуунэ-фыгъ. Уплъэкьуахэр зыдэшы-лэгэхэ тучанхэм ялэшэхэр Пре-зиденийм иунашъо пылъ поло-жениехэм дэгъуо ашыгъозагъэх ыкй агъэахэлштыгъ.

Министерствэм иллыкюхэм ашыгыг зэфхысыжхэм кы- зэрагэлэгъуагэмклэ, ООО-у «Универмаг» зыфиорэ зифо- шэн дэгъуо зэхэзышэрэ, товар- нэр аناه жугъуо зышыуагъо- клырэ шаплэу районым итхэм ахалытагъ. Мы тучаным имэ- клайхэм ателъ шэхэкл продукция лъэпкхэм «Адыгэ шэ комбина- том» кыдыгэкълыхэрэм уасэу

ащырягэр Мыекъяуапэ шыгэ «Спутник» тучанхэм зэрашаш хэрэм фэдиз. Гушыгэм пае. ООО-у «Универмагым» шэм ыкйи кефирым язы литрэ сомэ 19-рэ чапыч 50-кйэ, грамм 500 зэрыфэрэ шэтэ пакетым сомэ 31-кйэ, тыгъэгъээз дэгъэ лъэпкъуу «Мамырыкъом» изы литрэ сомэ 42-кйэ, апэрэ сортым хэхьэрэ чэт кйэнкйи 10-р сомэ 31-кйэ къышчыпшфынхэ плэзкышт. Фэшъхьаф тучанхэу специалистхэр зыдэщыгагъэхэми — ахэр шапгэу «Эконом», тучанэу «Лидер» зыфиохэрэм АР-м и Президент игъоу афильэгъурэ шапхэм дэмыххэу товархэр гугагъэкйых.

КъэIуагъэмэ хьушт хьалыгъу
къэзыгъэжъэрэ предприятиехэр

зэкѣми анахьыбэу Кошхьэблэ районым зэритхэр ыкли ащ ыпкь кэркѣу хьалыгъуым уасэу илэр зэрэмыныр. Апэрэ сорт зилэ хьалыгъур соми 9-м кышшегъэ-жыагъу сомэ 11-м нэсэу районым итучанхэм кыащыпшэфын плъэкӀышт.

Уплэкѹным хэлэжыагъэхэм зэрагъэунэфыгъэмкӀэ, цыфхэм нахыбызэр агъэфедэрэ гъомы- лӀпхэз лӀпэкъхэм ауасэхэр рес- публикэм ыкӀалэхэм ыкӀи ирай- онхэм ялытыгъэмэ, Кошхэзб- лӀ районым нахь шыцӀыкӀух. АщкӀэ лӀэшэу ишугауэ кӀэкӀо уасэхэм гъэпсыкӀуэ ялэм район администрацием ипашэу Тхьар- кьохьо Налбый ышххэкӀэ зэр- лӀышплӀэрэр, ыналэ зэрэтыригъэ- тырэр.

Шьугу кьэтэгъэкIыжбы

**«Жьогьобыным» икIэтхэн лъэкIуатэ,
кIэтхапкIэр сомэ 20**

Ньбджэгъу цыкIухэр, ныхэр, тыхэр, еджапIэм адыг-
бзэр шясыгтэхьыр кIэлэггаджэхэр! ШIугу кIэтэгтэк-
кIыжы кIэлэцIыкIухэм апае кыдэкIырэ журналэу
«Жыгъобын» зыфилорэм икIэтэн зэрэкIорэ, ау ар кып-
тхыкIынымкIэ уахтэр хазыру гIунэм зэрэфэкIуагтэр.
Арыш, ар кызытхыкIынэу итIо имыфагтэхэм кIыхэ-
лыхэ зырамыгтэшIымэ нахышIу.

Джырэ уасуу шыгэхэмкэ журналыр кыптыкылыным тефэрэр зи арыхэп, 2010-рэ илгэсым кыдэкышт нумериппыр кыпфэкыным тефэрэр сомэ 20 нылэп.

«Жьогъобыныр» кызытхыкыхэрэм, ащ еджэхэрэм дэгъоу ашлэ ар зыфэдэр, ау джынэс зыкы кызымытхыкыгъэхэр щыгтэгъгъуазэх. Журналыр ылъэсым пллэ-жьогъого (мэзисым зэ) кыздэкы, шьо зэфъхьафхэр зилэ сурэтхэмклэ гъэклэрэклагъэ. Журналым илофышлэхэм пшъарылъ шъхьалэу ялэу алытэрэр еджэкло цыкыхэр шлшм, дэхагъэм фэлпугъэнхэр, яныдэлъфыбзэ, яхэгъэгү, чыпллэу кызышшыкыгъэхэр, зышпыпсэухэр, псэушхьэхэр, тыкзэыцуцухэрэ дунай шлэ ягъэлъэгъгъэнхэр ары.

Клэццэныкы пэпч ипсихологии, игулыгытэ, ыгу зыфэ-шаггэр зэфэшхыафы. Ар кыдэтлыгыгээ, лэныкыо зэфэ-шхыафхэм афэггэхыгытэ тхыггэхэр кыхэтэуытх. Рас-сказ цыкыгхэр, усэхэр, пшысэхэр, хыуггэ-шлэггэ гьэшлэ-гонхэр, нэмыкхэри журналым кыдэхэх. Спортыр, хысапыр зикласэхэр зэрэшыгхэр кыдэтэлыгытэ. Спортым, кээшъоным, ордэкэлоным, нэмыкхэми афэггэхыгытэ зэнэкыокыху тиеспублик имызакыоу. Урысыем ичы-плэ зэфэшхыафхэм, ары паклошь, лэкыб хэггэгүхэм ащызэхашчэрэм теклоныггэр кыащыдэзыгыггэхэм афэггэхыгытэ тхыггэхэри журналым кыдэхэх.

Тхэным зыгу фэцэггэ эджэкло цыкълухэм кытфырагъэхьэр усэхэри, рассказхэри, ашхъэ фэгъэхьыгъэхэри тигуапэу кыхъэтэуых. Ау мыщ дэжым джыри шьугу кыдгэкълыхьэм тшоиггу, гъэтэымкли журналымкли мызэу-мытлоу зигугуу кьэтшыгыгэ лофэу, кызыхэкълэр кьэшлгъуаеу джы кызынэсыгъм клэмыкълэрэр. Ар зитхыгъэхэр, еж ышхьэклэ сурэт кызыгъэхьыгъэхэр журналым кызыхиутыхэрэм ахьшэу атефэрэр афядгъэхьыжыным ишыклэгъэ документхэр кыбээрэтлэкламыгъахьэхэрэр ары. Мыбэ дэдэми, ахьшэу афядгъэхьыжын тлэкълыштыр маклэп, эджэкло цыкълухэм зыпауагъэхьан кагыотышт. Ар афядгъэхьыжыным пае, «**ИНН**»-клэ заджэхэрэм, «**Страховое свидетельство**» зыфилохэрэм **яномерхэр** кытфырагъэхьынхэ пае. Ахэр эджаклохэм янахьыбэ дэдэм ялэх, ау зимылэхэм янэми, ятэми, янэжыми, ятэжыми яномерхэр кытфырагъэхьымэ хьушт. Ау джырэклэ тильэлэу зыгъэаклэрэр маклэ. Ащ фэшл журналым кыхъэтэуытыгъэ тхыгъэхэм ахьшэу атефэрэр афядгъэхьыжын тлэкълэрэп. Нэбгырэ зырызхуу кызыгъэхьыгъэхэми ишыклагъээр эклэ кытлэклагъахьэрэп. Гушылэм пае, кьуаджэу Аскъэлэе шыпсэрэ эджаклоу Блэгъожь Муратэ иусэхэр бэрэ журналым кыдадхьэхэми, «**ИНН**»-м иномер кызытфырагъэхьым «**Страховое свидетельство**» иномер клыгъопти, итхыгъэхэм атефэрэ ахьшэр фядгъэхьыжын тлэкълыгъэл.

Зитхыгээр журналым квыхиутыгээхэм кьахэкьыгээх ятэми, янэми е янэжэми япаспартхэм яномерхэр кьыт-фызгээхыгээр, ау ахэр кьазышаратыгэ ильэсыр, мазэр, мафэр, кьазытыгэ УВД-р е «ИНН»-м, «Страховое свидетельство» зыфирорэм яномер акьымыгбоу. Ахэр шымылэхуе бухгалтерийм ахьхэр афаригээхын фитеп, хьа-кьулэхэ инспекцием кьафидэрэп.

Арьшъ, джыри зэ къэсэЮжы: зитхыгъэхэр, еж ышъ-хькэлэ зисурэтхэр журналым къыдэхьагъэхэм, а зигугъу къэсшынгъэ документхэр ядрес кыгъоу кытфарагъэхынэу. Гъэрэкло къыдэккыгъэгъэ журналхэм къарызы-гъэхьагъэхэми къарагъэхымэ хьушт. Къыздэжъугъэхьы-щтыр: г. Майкоп, ул. Советская, 217, редакция журна-
ла «Жьгобын» («Созвездие»).

КъишъутхыкI, шъуедж «Жъогъобыным», шъукыфатх.
Шъуиписьмэхэм тыкъяжэ.

ПЭНЭШЬУ Сэфэр.

Журналзу «Жьогьобыным» редактор.

**Тхылъыр — анахь
шлухьафтын
дэгъу**

ОАО-у «Полиграф-ЮГ» зыфиорэм ифирменнэ тучан шьо зэфэшъхьафхэмкIэ сүрэтхэр зыдэт, дахуэ, зэкIу-жэу гьэкIэрэкIэгъэ тхылчэу «Адыгэ шхынхэр» (сомэ 350-рэ ыуас) зыфиорэм, джаш фэдэу зэреджэхэрэ тхылхэр, художественнэ ыкIи нэмыкI литературэр, канцеляр ыкIи еджапIэхэм ащагъэфедэнхэ альэкIышт товар зэфэшъхьафхэр чIэ-жугъотэтих.

Тучаныр зыдэщыӀэр: кӀ.
Мыекъуапэ, ур. Пионер-
скэр, 268-рэ, тел. 52-31-49;
52-23-90.

ЛЪЭПКЪ ЗЭФЫШЫТЫКІЭХЭР ГЪЭПЫТЭГЪЭНХЭМ ФЭГЪЭХЫГЪ

Республикэхэу Адыгеим, Къэрэшэ-Щэрджэсым, Ставрополь крайм къарыкыгъэ шэныгъэлэжъхэр, муниципальнэ образованиэхэм яспециалистхэр, нэмыкхэри семинарым хэлэжъх.

Урысыем и Къыблэ шьолъыр щыпсэурэ цыфхэм ялэпкъ, культурнэ ыкйи дин зэфыштыкыгъэхэм зэфэдэ нэшанэу ахэлъхэр гъэпытэгъэнхэр — джары семинарыр зыфэгъэхыгъагъэр.

Юфтхьабзэр къызэуиухыгъ ыкйи зэрицагъ Къыблэ-Урысые научнэ-инновационнэ институтым идиректорэу, профессорэу Николай Денисовым. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, къэралыгъо лъэпкъ политикэм къыдыхилъытэрэ лъэныкхэхэр гъэцэкІэгъэнхэм пае УФ-м ишъолъырхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэмкІэ и Министерствэ илээс къэс Юфтхьабзэ гъэнэфагъэхэр зэхэщ. Непэрэ семинарыри ахэм зэу ащыщ.

— Непэ Темыр Кавказым щыпсэурэ цыф лъэпкъ зэфэшъафхэм гумэкІыгъоу ялэхэр къэдгъэнэфэнхэм ыкйи ахэм ядэгъэзыжын тыдэлэжъным, ахэм азыфагу илэ зэгурыланыгъэмрэ зыкІыныгъэмрэ гъэпытэгъэнхэм Юф дэтшэныр типшэрылгъ шъхьал, — къылуагъ Н.Денисовым. — Темыр Кавказым загъорэ къытэджджэрэ зэгууцужыныгъэхэр ищыкІагъэ хъумэ кІуачІэкІэ «бгъэлэсэнхэ» зэрэфаме Ю хэлъэп. Анахъэу ар

Апшээрэ профессиональнэ гэсэныгъэмкІэ федеральнэ къэралыгъо учреждениеу «Культурэмрэ искусствэмрэкІэ Краснодар къэралыгъо университетым» зэхыцэгъэ научнэ-практическэ тренинг-семинар тыгъуасэ Мыекьуапэ къыщызэуахыгъ. Юфтхьабзэм кІэщакІо фэхъугъ Урысые Федерацием ишъолъырхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэмкІэ и Министерствэ.

зыфэгъэхыгъэр терроризмэм ылъэныкхэкІэ бздэжшлагъэхэр зезыхъэхэрэр ары. Ау ащ дакІоу гуманитар екллолІагъэхэри къэгъотыгъэнхэ фае. Ары тинепэрэ зэхэсыгъокІэ анахъ Юфыгъо шъхьалэу шытыр.

Нэужым гушыгъэ зэрэтыгъэу, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый АР-м и Президентэу ТхьакІушынэ Аслъанрэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ ацІэкІэ къызэрэуагъагъэхэм шлуфэс къарыхыгъ. Зытегушыгъэнхэу агъэнэфэгъэ Юфыгъом игъэцэкІэн Къыблэ федеральнэ шьолъырым имызакъоу УрысыемкІи непэ мэ-

хъанэшхо зэригъэр къыхигъэщыгъ.

— Лъэпкъ зэфэшъафхэм азыфагу илэ зэгурыланыгъэр гъэпытэгъэныкІэ щысэ дэгъу къэзыгъэлэагъэхэрэм ащыщых культурэм иЮфышІэхэр, — къылуагъ министрэм. — Ар зэшолыгъэ хъуным пае фестивалхэр, «Іэнэ хъураехэр», конференциехэр, нэмыкІ Юфтхьабзэхэр илээсым къыкІоцІ пчъагъэрэ зэхэтэщ. Ахэм яшлогъэшхо къызэрэкІорэм щэч хэлъэп. Адыгеир пштэмэ, ащ республикэ статус илэ зыхъугъэм къыщэгъэжъагъэу экономикэмкІи, культурэмкІи, нэ-

мыкІ лъэныкхэхэмкІи хэхъоныгъэ гъэнэфагъэхэр ышІынхэ ылъэкІыгъ. А зэкІэри зэшолыгъэхэгъэхэр цыф лъэпкъ зэфэшъафхэу республикэм исхэр арых. Адыгеим къэкІогъэ тыхъкІэ лъапІэхэм шъукъеблагъ шъосэлэ, шъуилофшІэн шлуагъэ къытынэу шъуфэсэлэ.

— 1990-рэ илээсхэм ялэхъан лъэпкъ зэфыштыкІэхэм альэныкхэкІэ Юфхэм язытет зэрэдэигъэр зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп, ащ опытуу къыхэтхыгъэр дгъэфедэзэ ыпэкІэ тылгыкІотэн фае, — къылуагъ УФ-м ишъолъырхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэмкІэ и Министерствэ иупчІэжъагъу шъхьалэу, тарихъ шэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Николай Бугай. — ЗэкІэмэ анахъ шъхьалэр Темыр Кавказым, Урысыем илэ лъэпкъ зэгурыланыгъэр гъэпытэгъэныр, гумэкІыгъоу къэуцухэрэр псынклэу дэгъэзыжыгъэнхэр арых. Тикъэралыгъо цыф лъэпкъ зэфэшъафхыбэ зэрысыр

къыдэтлыгътээ, ахэм якультурэ, яшэн-зэхэтыкІэхэр, абзэ къэтыухъумэнхэм тыналэ тедгъэтын фае. Ащ пае непэ программэ гъэнэфагъэхэри шыІэх. Анахъэу тызылгыплъэн фаер къыткІэхъухъэрэ ныбжыкІэхэр патриотхэу, лъэпкъ зэхэдэ ямыІэу плугъэнхэр ары. Юфыгъо шъхьалэу тапашъхъэ итхэм ащыщ ІэкІыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм ячІыгужъ къагъэзжыкын амал ялэныр. Тикъэралыгъо илэ рэхъатыныгъэр зэщызыгъакъо зышІоигъо кІуачІэхэм пытагъэ хэлъэу тэдзекІон, тапэуцужыкын зэрэфари зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп.

ЗэрагъэнэфагъэмкІэ, семинарыр мэфішрэ кІошт, а уахътэм къыкІоцІ секције зэфэшъафхэм Юф ашІэшт, нэужым зэфэхысыжъхэр ашІыщтых.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтхэр Іэшынэ Аслъан къытырихыгъэх.

АДЫГЕИР КЪЫЩАГЪЭЛЪЭГЪУАГЪ

Чъэпыогъум и 29-м къыщэгъэжъагъэу и 31-м нэс къалэу Ростов-на-Дону инновационнэ Юфыгъохэм апылгъ ныбжыкІэхэм я Зэлуکلэ шыкІуагъ. НыбжыкІэ ЮфхэмкІэ федеральнэ агентствэр кІэщакІо зыфэхъугъэ Юфтхьабзэм Къыблэ федеральнэ шьолъырым ныбжыкІэхэр хэлэжъагъэх. Адыгеим иллыкІо купи ахэм ахэтыгъ. АР-м ныбжыкІэ ЮфхэмкІэ и Комитет мыщ фэгъэхыгъэу пресс-конференцие чъэпыогъум и 11-м зэхыцагъ. Ар зэрицагъ комитетым ипащэу Платыкьо Аслъан.

тым иаспирантэу Александр Солодухиныр ыкІи АКЪУ-р къэзыухыгъэ Алексей Золотовыр ары ныбжыкІэ Зэлуклэм хэлэжъагъэхэр. Ахэм проект зырыз къагъэлэагъагъ. Александр Паниныр «Инновационнэ продукт анахъ дэгъу» зыфиІорэ лъэныкхор ары зыхэлэжъагъэр, ащ я 4-рэ чІыпІэр къыхыгъ. Александр Солодухиным ипро-

ект шэныгъэлэжъхэм къыхагъэщыгъ. Джащ фэдэу Золотовыми Яченкэми дипломхэр къафагъэшшоагъэх.

КІэухым АР-м ныбжыкІэ ЮфхэмкІэ и Комитет идипломхэр Платыкьо Аслъан кІэлэкІэ ныбжыкІэхэм аритыжыгъ.

ДАУТЭ Анжел.

Сурэтхэр Зэлуклэм къыщытырахыгъэх.

Лъэпкъ республикэхэм ишлуагъэ къэкІо

Къыблэ Осетиер. «Къыблэ Осетиер» зыфиІорэ гъэзетым иредакция, «Къыблэ къал» зыфиІорэ радиом иЮфышІэхэм ыкйи Къыблэ Осетие Республикэм хэутынымрэ коммуникацияжъуагъэхэркІэ и Министерствэ зэхэтхэу бздзэгъу мазэм къыщэгъэжъагъэу гъэзетеджэхэрэ радиом едІухэрэмрэ апае радиомкІэ джэгукІэ зэхашагъэ. Ащ ухэлэжъэным къыныгъо хэлъэп. КъыдэкІыгъэкІэ гъэзетэу «Къыблэ Осетиер» зыфиІорэр уапашъхъэ илгъэу радиом уедІушт, джэгукІэм имэкъэгъэІу сигналхэр зэрэзэхэхэу дикторым къыІорэ номерым телефонымкІэ утешт. Эфирым къышалоуупчІэм джэуап тэрэз къэзытыжыгъэхэм ахафэхэрэм шлуафтын цыкІухэр аратых. Ахэр зигугъу къэтшІыгъэ министертвэм, радиом ыкйи гъэзетым иредакция ЮфышІэхэм къагъэхъазырых.

Уджэгуным зи къын хэлъэп, нэпзешлэ шлуафтынми урегъэнэцІы. Мэзищым ехъугъэу зэхашгъэ радиоджэгуным къыхэлэжъэхэрэм япчъагъэ хэхъагъ. Ар тхъамафэм гъэзетыр къызыщыдэкІырэ мэфітІум, бэрэскъыемрэ шэмбэтымрэ, эфирым къехъэ. ДжэгукІэм хэлэжъэ зышІоигъохэр радиом едІу къодыехэкІэ джэуапыр къашІэшъуштэп, арышл, гъэзетым нахыбзуу цыфхэр кІэтхэнхэм тырегъагушІухъэх. Зэдызэхашгъэ Юфыгъом гъэзетым къэбарэу къыхэхэрэм яджэхэрэмрэ радиом къыІохэрэм ядІухэрэмрэ япчъагъэ джаруштгъэу къыІэтыгъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Пресс-конференцием хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм ибизнесс ІэпыІэгъу фэхъурэ ассоциацием иллыкІоу НатІэкьо Муратэ, кІэлэцІыкІу техникескэ творчествэм и Адыгэ республикэ Гупчэ икІэлэагъаджэу ЦыкІужыкІоу Бислъанэ, АР-м ныбжыкІэ ЮфхэмкІэ и Комитет испециалистэу Елена Никишинар, ныбжыкІэхэм язэлуکلэ зипроектхэр къыщызыгъэлэагъогъэ кІэлэкІэхэр.

Пэублэм Платыкьо Аслъан Зэлуклэм хэлэжъэштхэм япроектхэр къызэрэхахыгъэ шІыкІэм кІэкІэу къытегушылагъ. Инновацие Юфхэм апылгъ ныбжыкІэхэр къыхэгъэщыгъэнхэм ыкйи ахэм ятворчествэ хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным мыщ фэдэ Юфтхьабзэхэр зэрэфІорышІэхэрэр къыхыгъэщыгъ. Мы Юфтхьабзэм хэлэжъэнхэмкІэ Адыгеим ипащэ ІэпыІэгъу къызэрэфэхъугъэр къылуагъ. Зэлуклэм хэлэжъагъэхэм закыфигъаззэ дэгъоу зыкъызэрэщыгъэлэагъагъэм пае «тхъаегъэпсэу» къарылуагъ.

Нэужым НатІэкьо Муратэ эксперт советым зэрэхэтыгъэр зэригуапэр ыкйи Юфтхьабзэм шлогъэшІэгъонэу зэрэхэлэжъагъэр къылуагъ. ТиныбжыкІэхэм къагъэлэагъагъэхэм шэныгъэлэжъхэм, предпринимательхэм анаІэ къызэрэтырадзагъэр къыхыгъэщыгъ. ТапэкІи ахэм ятворчествэ хэхъоныгъэ ышІыным пае мыщ фэдэ Юфтхьабзэм ныбжыкІэхэмкІэ мэхъанэшхо зэригъэр къылуагъ. ЦыкІужыкІоу Бислъан къызэгушыІэм ІэпІэсэныгъэ зыхэлэ кІэлэкІэ ныбжыкІэхэм адэ-ІэпыІэнхэр япшэрылгъ шъхьалэу зэрэщытыр, ныбжыкІэ Зэлуклэм ащ ыгъэсэрэ нэбгыритІур зэрэхэлэжъагъэм мэхъанэшхо зэригъэр къылуагъ.

Ащ ыуж ныбжыкІэхэм къагъэлэагъогъэ проектхэр зэрэбгъэфедэштхэм афэгъэхыгъэу кэгушылагъэх.

КІэлэцІыкІу техникескэ творчествэм и Адыгэ республикэ Гупчэ кІохэрэ Александр Паниныр, Александр Яченкэр, Адыгэ къэралыгъо университе-

МЭРЭТҮКЪО Аслъан.

Тыгъэнэбзый

Дышъэ пкIашъэм чIыр зэлъепкIэ

Бжыхъэр теубытагъэ хэ-
лъэу шъхэгъушъэ фабэу,
дышъэ пкIашъэ лъэгоу чIым
кыэрэкIо. Мафэхэр тIэкIу-
тIэкIуэ нахь кIако мэхъу,
чэшхэм нахь зызэпашы,
гъэпсэфыгъо сыхъатхэр на-
хьыбэ ашIыхэу. Мы уахътэм
сыдигъуи егугъоу шIагъэу
щIэр елътэгъы.

ЮфшIэкIо цIыфхэм уцуи
тIыси ялэп, хэти етIуп-
щыгъэу зызэкIиугъуаезэ,
кIым зыгырегъэпсыхъэ. Ха-
тэу аукъэбзыжыкхэрэм Iугъо
мэ IэшIур къадехы. Щагу
хъуау-пшау зэлугъэкIоты-
гъэхэм къэгъэгъэ зэмы-
шъогъубэр гур ащэфэу
къащэкIы. Бын унагъохэм
сабий чэф макъэр, шхы
шъабэр къарэлукIы; еджа-
кIохэр зэрысхэри зэщыхэ-
рэп; мэкъэ тIупщыгъэ еджэ-
ныр, лътэкIэ зэфэшъаф-
хэр ащызэхэхых. Тхэным,
сурэтшыным, къэщыном,

орэдкъэIоным фэлэз-
хэри ахэм ахэтых, сэ-
наушыгъэ зыхэлъ зы-
рызхэри къахэкIых.

ИлъэсыкIэ еджэ-
гъур зырагъэжыжы-
гъэр мэзитIу хъугъэ.
Зичэзыгу зыгъэпсэфы-
гъор кIэлэцIыкIухэм
дахэу агъэкIуагъ. Еджэ-
ныр зикIасэхэм оцен-
кэ дэгъухэмкIэ ны-
ты-
хэр, кIэлэгъаджэхэр
агъэгъушIуагъэх; нахь
шъхъахынаIохэри
щытхъур зыфалохэрэм
макIэу яхъопсэжы-
гъэх.

Арышъ, еджэкIо
цIыкIухэр! Шъугу
ишъуубыт шъоркIэ еджэныр
зэрэлэф шъхъалэр, адрэмэ ашIгъэу
зэрэщытыр. Шъукъыщамынэ-
ным, пэрытэу шъузэрэщыты-
щтым Iоф дашъушI. Далорэр арба
хэтми гъогу тэрэз техъэрэр, гъэ-
сагъэ ыкIи еджагъэ хъурэр. Бэ

зышIэрэ еджакIохэр, ныбжыкIэ
Iуш чанхэр сыдигъуи хэгъэгъу-
шхоу Урысыеми, ти Адыгэ Рес-
публики ящыкIагъэх. Хэти
ишъыпкъэ рыхъылэмэ, дахэу
тапэкIэ тылтыкIотэщт.

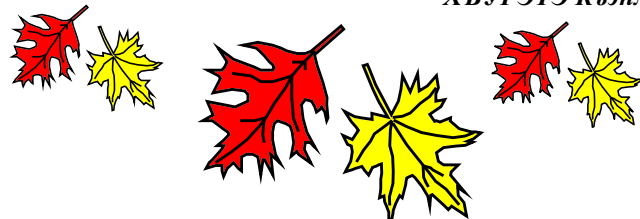
Бжыхъэ

**Бжыхъэпэ мафэм тыгъэ Iушъабэр
Нэлум кынынэсы, псэр къегъэфабэ,
Жьэу пкIы зимылэм чыг тхъэпэ пIыжыыр
КIуачIэ химылъхъэу сакъэу зэрехъэ.**

**Псышъхъэшъо гъунджэр макIэу мэсысы,
Уашъом ишхъуантIэ ащ ыку ит,
Къушъхъэтхы папцIэр пщагъом кыыхэщы,
Бгъэж тэмэ шъуамбгъор лъагъу шъхъащыт.**

**Дунэе зафэм итеплэ дахэ,
Ом ыукъонкIэ псынкIэ кыыщэхъу.
Джауштэу цIыф гъашIэм игъэтхэ мафэ,
Охътэ шъхъафитым чъэзэ зэблехъу.**

ХЪУРЭТЭ Къэплъан.

Гушылэжъхэм Iушы уашы, уагъэбаи

Акъыл

**Акъыл зимылэр тхъамыкI.
Акъыл зилэм имылэ щылэп.
Акъыл зилэм цIагъэ ил.
Акъыл зилэм джэзгъогъу ил.**

Гъэсэнныгъ

**АмышIэрэм кIэунчIэх.
Бэ зэгъашIэ, бэ умыло,
Гъэсэнныгъэр мыкIодыжыын былтым.
Емыджагъэр нэшъу.**

Ахъщ

**Ахъщэр псым фэд.
Ахъщэ ихъоимэ делэри пщы,
Ахъщэр пшахъо, гъашIэр пIаашъо,
Ахъщэ зихъоир ахъщэкIэ нэе-псий.**

джащ фэдагъ — янэкIэ къаи-
гъагъэ. Ар ынэIу ерэт закъуи
пстэумкIи фикъуштыгъэ.

Аузэ, мафэхэр, мазэхэр...
кIоштыгъэх. Уизакъоу, сабийри
бгъэтIыси-бгъэуцуи мыхъоу, кIалэ
пIуныр псынкIэгъона, яни
пшъыгъагъэ.

ЦIыкIум Тхъэм ишыкуркIэ
хахъоштыгъ, шъэожъые дэхэ су-
рэтыгъ. ПIалъэ къэси — кIуагъэ,
пIалъэ къэси — гушылэгъэ,
аужыпкъэм — Iушыжыгъэ. Ымы-
шIэщтыгъэ закъор зы — ным
иджэнакIэ пымыгъэнэгъэныр,
ежъэжырыныгъэ кызыхигъэфэныр
ары.

Джашыгъум кIэлэцIыкIум
аныхь иным фэдэу ятэ дэгъушIагъ:
— Айтэч, илъэс тхъапш ухъу-
гъа, кысэпIона? — еупчIыгъ.

ПсынкIэ дэдэу гүлэзэ, Iэхъом-
бищыр кыыригъэлъэгъугъ, я 4-ри
кыгъэгъэсыгъ, щырэ ныкъорэ
зыфилоу.

— Ащыгъум инышхо ухъу-
гъэба?!

— Ары! — еIо дунаир идунаеу,
иунэ шыгупсэфэу, гушIо нэгъоу.

— Джы кыысIоштыр ошIа,
Айтэч, — тым игушылэ лъэгъэ-
кIуатэ, сшIэрэп зыфилоу адрэми
ытэмэкъэ цIыкIу зэфэщэ, —

АЙТЭЧ ЦЫКIУМ ИГУШХУАГЪ

Iотэжъ

Мэхъу-
ба кIэлэ-
цIыкIур
ян алуа-
гъэмэ
зими-
шIэжъэу
фэкъа-
игъэу, ынэ
теплэхъу-
кIымы-
хъоу, Ай-
тэч цIы-
кIу р

уимамэ ыуж уитэу ащ нахьыбэ-
рэ унэм узэрымсыщтыр ары.
Сэщ фэдэу жьэу укъэтэджыщт,
кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм, ош фэдэ-
хэр бэу зыдэщылэм, неущ шегъэ-
жыагъэу усщэщт. Угъы хъу-
штэп — кIалэхэр, лыхъэба, гы-
хэрэп!

Зэ шъхъаеи шъаом ынэжгъ
кыызэхъагъ, ау ятэ къеубзэ-
убзэжъ зэрэхэмылтыр ешIэти,
зицIагъ, яни гумэкIэу къеп-
лъако.

— Укъэзэгъыба кыысIуа-
гъэм? — ыкIо цIыкIу тым джы-
ри зыфегъазэ.

— Ары! — къегъэгугъэ мо са-
бым.

— Джыри, Айтэч, зы кыыс-
Iошт, шыхъу цIыкIу кыыпфэт-
щэфыштышъ, а цIыкIужыем ре-
нэу уимамэ фэгъэзэгъэщт. О
уинышхоба?! Орырэ сэрырэ ты-
хъулыфгыгъэшъ, тызэгъусэу ахэм
тафэгумэкIышт, тадэлэпылэщт, —
шъабэу кыылогъушIо.

Хэти ымышIэу тым кIыры-
пIырэ шъэожъыем лышхом фэ-
дэу сыдигъуи ятэ кыызэрэдэ-
гушылэрэр игуап, ау макIэу
кыэгумэкIыгъ: тыда зыдищэщты-
ри, хэта зыфишэщтыри? — Ауми
гушылэ кыыпимыложъэу шъэо-
жъыем зиушъэфыгъ.

Джаш тетэу Айтэч цIыкIур апэ-
рэу унэе кIэлэцIыкIу IыгъыпIэ зэ-
тегъэпсыхъагъэу къалэм дэт го-
рэм ратыгъ. Пчэдыжым тым
«некIо, Айтэч, джы ори «Iофы-
шIэ»! — ылуи, зэришэнэу къесэ-
мэркъэузэ, машинэмкIэ такыкIэ-
кIэ нигъэси, кыыгъэнагъ.

КIэлэцIыкIу IыгъыпIэр — къэ-
лэсэрай! Айтэч нэмыз-Iумыз, са-
бий хъушэр — кIали пшъэшъэ-
жыый зэхэпхъагъ, къечъэкI-къе-
зэрэхъахы. ЫмышIэрэ нахь ин

зырызхэри ынэ кыыпэшIофэх, хъуи
шIи кыыгурылорэп. «А сиунэ гуп-
сэф, симама цIыкIу!» — ылоу,
ыгукIэ афэзэшъу къэплъызыгъ.
МакIэуи мо унэгъоу кIэлэцIыкIу
гъэшIуагъэр кыызэхышIыхъагъ.
Ау нэрэ-лэрэм ятэ пытэ ищыгъэу
ынэ кыыкIэуцагъ: «Улыба! Угъы-
нэу амал зимыл» кыырилоу кыы-
шыхъугъ. ТэкIу кыэчэфыжыгъ,
сабийми зыфырикъужыгъ.

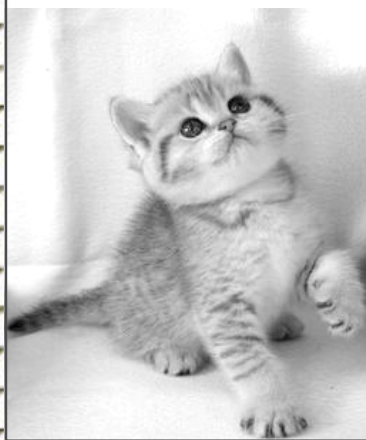
Ау хъыерэп, сысырэп, пхъэн-
тIэкIужыем пчэдыжъ шегъэжыа-
гъэу тырашхагъэм фэдэу тес. Хэт
сид кыырилуагъэкIи зэхимыхырэм
фэд — гушылэрэп.

Тыгъэр кыызыкIошотым, жыи
къарагъэщэнэу шагум кыыра-
щыгъэх, Айтэчи сидми ахагъэу-
цагъ. Хэти зэрилъэкIэу ышхъэ
егъэджэгъу... Плъэмэ — забор
шыгыакIэр — къушъхъэ лъагъ,
хъопсагъо. КIэлэцIыкIу емышIэ-
шIумышIэр ышIэщтым энэгъе-
жыгъэп: нэрэ-лэрэм къахэкIошты,
зы кыогъубгъукIэ къачыи, цызэм
фэдэу, умышIэмэ мафэ къэс да-
гъэпшыщтыгъэм фэдэу, такы-
кIым заборым кыыдэпшыгъэ, зы
лъакоу «цау» Iоу кыызэпыри-
дзыгъ, щыни нэмыкIи ышIэрэп —
сабийба; ятIонэрэри мары кыы-
зэпырихышт, кыеплыхымэ —
чIыгур чыжъэ, чэур лъагъ. —
ШIагъуа! Зэ дэгъоу къапкIэмэ —
шъхъафит хъужышты.

... Ау Iэшъэ лъэшымэ, Айтэч
цIыкIум ылъэкIо лъэныкIоу къэ-
нагъэр псынкIэу паубытыкIыгъ,
янэ дэжъ кIэзылэжыгъэ шъэ-
ожъые гушхо цIыкIур къаубыты-
жыгъ. КIэпсэрышъом зэрэфэдэр,
исабынгъэ емылтытыгъэу зэрэп-
кые шIэпхъэджэ цIыкIур пащэ-
ми кIэлэпIухэми агъэшIэгъуагъ.
ЯIоф нахь кыыхъагъэу, зэра-
лъэкIэу шъэожъыем джы фэса-
кыыштыгъэх.

Мы къэлуакIэм шъушыгъуаза?

Чэтыур лым нэмысымэ, «мэ щэу» еIо

Лъагъэу пылъгъэ
лыр ышхын
имурадэу чэтыур
бэрэ дэпкIэжъгъ, ау
сид фэдизкIи нэ-
сын ылъэкIыгъэп.
Нэмысыхэ зэ-
хъум, «мэ щэу»
ылуи IукIыжыгъ.
Цыфхэми ахэ-
тых кыыдэмы-
хъурэ пстэум «мэ
щэу» зылоу, Iуп-
шIэ афэзышIы-
хэрэр.

Адыгэ, Къэбэртэе-Бэлыкъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэр, Шапсыгъэр, хэхэс адыгэхэр

ЕДЖАПІЭМ ИЛЪЭС 85-рэ ЫНЫБЖЬ

Клэлэгъаджэ хуыштхэр кызыщагъэхъазырыр колледжэу Налшык дэтыр кызызэуахыгъэр ильэс 85-рэ зэрэхуыгъэр республикэм шыагъэунэфыкыгъ. Егъэджакохэм якъэгъэхъазырыпІэ нахыжъэу КъБР-м итыр 1924-рэ ильэсым кызызэуахыгъагъ. Ащ ыуж тешІэгъэ ильэсхэм шІэныгъэ дэгъухэр зилэ специалист ІэпІасэхэр колледжым кыычІитІупшыгъэх.

Мы лъэхъаным а еджэпІэ шІагъом клэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм, ублэпІэ еджапІэхэм, гурыт еджапІэхэм Іоф ащызышІэштхэр кыыщагъэхъазырых. КъэбэртэябзэкІэ, бэлыкъарыбзэкІэ, урысыбзэкІэ, географиемкІэ, физкультурэмкІэ, информатикэмкІэ, математикэмкІэ езыгъэджэштхэм шІэныгъэ куухэр зэраагъэгъотыштхэм колледжым ипащэу Нина Байчекуевам, зэкІэ коллективэу шылажъэрэм анаІэ тырагъэты. Егъэджакохэм янахыбэр шІэныгъэ зэмлІэужыгъоохэмкІэ докторых, кандидатах, аспирантах, квалификации лъагэ зилэ цыф гумызагъэх.

Колледжыр ильэс зэфэшхъафхэм кызыухыгъэ мин пчъагъэ республикэм, къралыгъом яеджапІэхэм агу етыгъэу Іоф ащашІэ, кытІкІэхуэхэрэ ныбжыкІэхэм яегъэджэн, ягъэсэн кІуачІэу, шІэныгъэу яІэр рахыылІэ. Зищытху чыжъэу Іугъэ колледжыр кызыухыгъагъэхэм ащышхэм егъэджэкІо ІэпІасэхэр, шІэныгъэлэж цІэрылохэр, щытхуцІэ лъагэхэр зыфаусыгъэхэр мымакІэу ахэтых.

Зиобилей гъэхъэгъэхъохэмкІэ пэгъокІырэ еджапІэм чІэхэм, ащ щезыгъаджэхэрэм тапэки егугъухэзэ, ящытху хагъахъозэ Іоф ашІэнэу, щыІэкІэшІу яІэнэу тафэхъоху.

КЪЭРДЭН Мурат.

НАЗИР ІОФЫШХО ЗЭШІУИХЫГЪ

Джащ фэдэ уасэ фашыгъ КІэшт лІакъом иккъекІокІыкІагъэ, непэ ахэр зыщыпсэхуэрэ чІыналгъэхэр, хэхуэр, къуаджэхэр кызыпІкІухъэхэзэ, къэбар гъэшІэгъоныбэ кызылгъоий тхылы кІэракІэ кыдзэгъэкІыгъэ КІэшт Назир. А тхылыр лІакъом изэфэсышхоу джырблагъэ шыагъэм тын лъапІэ фэхъугъ.

Ильэс зауІэкІэ узэкІэІэбжымы, КъБР-м ичІыналгъэу ПсыхураекІэ заджэхэрэм КІэшт лІакъом кыхэкІыгъэхэр шызэрэу-гъоигъагъэх. Джырэ зэлукІэгъур Налшык пэгъу-нэгъоу шыс чылэшхоу Кенжэ ары зыдэшыагъэр. Къэбэртэе икъоджэ 18-мэ непэ КІэшт лъэкъуацІэр зыхыхэрэр ащэпсэх. Къэрэщэе-Щэрджэсыми а лІакъом лъэпсэххо шыриІ, къуаджэу Алий-Бэрдикъо, Хъабзэ, Бэралъкы, Эрсакон, Хъумэрэныжъ, Жъако КІэшт унагъохэр ащэпсэх. ЗыцІэ кыетІогъэ чылагъоохэм изакъоп а лІакъом шыщхэр зыщыпсэхуэрэр, Іэкіыб къралыгъоохэм Урыс-кавказ заом ильэхъан арыфагъэхэм КІэшт лъэкъуацІэ зІэхэр мымакІэу (ащ тетэу амытххэм) ахэтых. Нафэу зэрэщытымкІэ, Иордани къралыгъом изакъоу КІэшт унэгъуацІэр зезыхъэрэ нэгъырэ 1400-рэ исэу ары зэрагъэунэфыгъэр. Тыркуеми, США-ми, Сирием, Германием, Ливиеми, нэмыкІ къралыгъоохэм КІэштхэр ащитэкъухагъэх.

Гуетыныгъэххо фыриІу КІэшт Назир илІакъо итарихъ, къэбарэу пылхэр ильэс 20 кыугъоигъэх, ар лъэшэу ІофшІэгъэ ин дэд. Ежэ-ежырэу тыхэгъэгу имызакъоу Іэкіыб къралыгъоохэм Назир ащылагъ, архивхэм, хэгъэгу, къоджэ музейхэм Іоф ащылагъ, еджэгъэшхохэр, тарихълэжхэр упчІэжыгъэу ышыгъэх. КызыррэкІыкІыгъэмкІэ, КІэштхэр абхъаз оркъ лъэпкъыжэ унэгъуацІэу щыт. Гъэчрыпщ лъэпкъым, лІакъом кытІекІыгъэх КІэштхэм, КІэштхэм алыгъуацІэхэр.

Зэхъащхор зыщыкІуагъэр къуаджэу Кенжэ културэм и Унэу дэтыр ары. Ащ изалхэм КІэштхэм янахыжъхэм къакІэныгъэ пэсэрэ Іэмэ-псымэхэр, тамыгъэхэр, хъап-щыпхэр ачІызыгъэх, умышІэмэ музей бай горэу кыпшыхъуштыгъэ. ЛІакъом кыхэкІыгъэ еджэгъэшхохэм кыдагъэкІыгъэ тхылыхэр столхэм ателыгъэх. Адыгэ зекІуакІэу, нахыжъ дэдэхэу гушІогъоу зэлукІэм къекІоІагъэхэр сценэм дащэагъэх. Хэгъэрэу КІэшт Башыр зэлукІэгъур кызылгъоухыгъ.

— ГъэшІэ дахэ, псауныгъэ пыгъэ яІэнэу сафэлаІо непэ тилІэкъо зэхэхъэ къеблэгъагъэхэм. ТхэмкІэ шыкур, тылІэкъошху КІэштхэр. Нахыби Тхэм тешІ. Зилъэпкъ итарихъ зыхуымэжышхоу, зилъэуж ныбжыкІэ узынчъэу, пкышІоу кызыкІэІэдджэштхэм ащыц Тхэм тешІ.

ЛІэкъо зэхэхъэр мэфэ реным чэфыгъор кыхэхъэу кІуагъэ, ини, цыкІуи ягушІогъоу мэфагъ, ядыгъэгу, адыгабзэ къахэхъэу зэхэсыгъэх, зэдэгъушыагъэх, тапэки зэшхэр, зэунэкъошхэр зыщызэлукІэштхэ чІыпІэр, уахътэр агъэнэфагъ. Тхэм шІукІэ негъэсых а зэлукІэгъуми.

ТЕМРЫКЪО Тыркубий.

МЭДИНЭ ИІЭШІАГЪЭХЭР АГЪЭШІАГЪОХ

ЭтнографиемкІэ Урысые музейеу Санкт-Петербург дэтым джырблагъэ кышызэ-Іуахыгъ Налшык шыщ сурэ-тышІ-модельерэу Сэралъп Мэдинэ иІэшІагъэхэм якъэгъэ-лъэгъон. Телевидением иканал шхъалэхэм, каналэу «Културэри» зэрахэтэу, Мэдинэ «Зэманым ипсычъэх» зыфиусыгъэ икыгъэлъэгъон шыщхэри Урысые музейеу шыцІогъэ мафэм щалуагъэхэри къатыжыгъэх.

Ижэ дэдэкІэ кыщегъэжъагъэу адыгэ лъэпкъым кыде-кІокІырэ адыгэ шъуашэхэм яплыгъэхэм ахэр лъэшэу агу рихыгъэх, гушыІэ дэхаби къараІоІагъ.

Модельерым утыгум кыы-щигъэлъэгъогъэ бзылфыгъэ шъуашэхэм ащыщ музейеу тыны фишыгъ. Ар музейеу чІэлъышт, урыс пачыхъэу ЯплІэнэрэ Иван шхъэгъусэ фэхъуэгъэ Мариэ къэбэртэе-хэм фашыгъэгъэ адыгэ оркъ бзылфыгъэ шъуашэм игъусэу къагъэлъагъозэ ашышт.

«Зэманым ипсычъэх» зыфиІорэ выставкэр зэрагъэлъэгъунэу амал ялагъ тиреспубликэ шыпсэхуэрэм, мы ильэсым игъэтхэпэ мазэ ар Налшык дэт Лъэпкъ музейеу кышызэІуахыгъагъ. Санкт-Петербург дэт музейеу шыфыахыгъэу унэ шхъафхэм цыфхэр зыщы-плыхэрэ кыгъэлъэгъоным кы-хеубытэх Мэдинэ кыгъэхъазырыгъэ адыгэ бзылфыгъэ шъо-шэ ІокІитІум анэмыкІэу сурэтышІэу Имара Акки-зовам иІофшІагъэхэу мы Іофыгъом тешІыкІыгъэхэу кыгъэхъазырыгъэхэр, бзылфыгъэхэм зызэра-гъэкІэрэкІштыгъэ пэсэрэ тыжыи бгырыпхыр, бгъэІу-лыр, пхъэ цуакъэхэр, нэмыкІ-хэр. Мыщ шыолэгъух дышъэ-дыкІ хъап-щыпхэр, чысэ цыкІур, жыфыр. А пстэур зы нэгъырэм ежэ ыІэкІэ зэрэзэригъэ-фагъэр, ежэ иІоф екІо-

лІакІэ зэриІэр нэрылгъэгоу щыт.

Дунаим шыцІэрыІо ди-рижерэу, Д. Шостакович ыцІэкІэ щыт филармониеу Санкт-Петербург дэтым иІэшхъэтетэу Темыркъан Юрэ ихэкогъу бзылфыгъэм кызылгъоухыгъэ кыгъэлъэгъоным фэгъэхыгъэу ылауагъ: «Мэдинэ иІэшІагъэхэм дуна-им тет сид фэдэрэ музей кышыбгъэлъэгъоноу яфэшъуаш, къекІу. Ащ ыитІукІэ ышырэ шъуашэхэм блэкІыгъэмрэ тапэкіэ къэкІошт уахътэврэ зэрап-ых, сид фэдэ зэманым итамыгъэ дэхашэм фэдэу...»

ЭтнографиемкІэ Урысые музейеу иІэшхъэтетэу Вла-димир Грусман лъэшэу къа-щытхуыгъ Сэралъпым иІэ-шІагъэхэм.

Музейеу выставкэр шы-кІошт шэклогум и 26-м нэс.

КЪАНЫКЪО Зарин.

ЛИТЕРАТОР НЫБЖЫКІЭХЭР ЗЭІУКІЭШТЫХ

КъБР-м културэмкІэ и Министерствэ Іофтхъэбзэ гъэшІэгъонэу кырихыжыагъэр зыфэгъэхыгъэр творчествэм дихыхырэ ныбжыкІэхэм яІэпІэсэныгъэ хэгъэхъогъэныр ары. Проектэу «ЕгъэжъапІэкІэ» зэджагъэхэр а министерствэмрэ республикэм итхакІохэм я Союзрэ зэгъу-сэхэу кызырагъэгъэшыгъ, ШэуджэнцІыкІу Алыгъ ыцІэ зыхырэ Къэбэртэе драмтеатрэм тхылыгъэ «КъутэмакІ» зыфиІорэм ильэтегъэуцэ шызэхашэшт.

А тхылым шызэхуыгъагъэх адыгэ литературэ хасэм хэт тхэкІо, усэкІо дэгъухэр. Къэбэртэе литературэм инеуш зыфэдэщыгъ зэлытыгъэ литератор ныбжыкІэхэм а пчыхъэз-хэхэм шъуашыІукІэшт. Ахэр къаджэщтых усэ, рассказ цыкІухэу атхыгъэхэм ащышхэм.

«КъутэмакІ» зыфиІорэ тхылым ильэтегъэуцэ хэлэжыщтых КъБР-м културэмкІэ иІофышІэхэр, артист цІэрылохэр.

ЗЕИШЪО Дин.

СПОРТКОМПЛЕКСЫР ТЫН ЛЪЭПІЭ ДЭД

Мы аужырэ ильэсхэм физкультурэмрэ спортымрэ ныбжыкІэхэр апыщгъэиэхэмкІэ Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм макІэп шашІэрэр, гурыт еджапІэхэм спорт площадкэхэр, волей-бол, баскетбол ешІапІэхэр ащагъэлсыгъэх, фут-бол ешІапІэхэри республикэм икыэлэ шхъаІи, район гупчэхэм кыащызэуахыгъэх.

— Лъэшэу гушІогъошхо ащыхъугъ тиныбжыкІэхэм гурыт еджапІэу N 3-м ишагу джырблагъэ спорт комплексышхоу кышы-зэуахыгъэр, — кытыІуагъ гъэзетэу «Черкес хэкум» иредатор шхъаІэ игуадзэу, ильэсы-бэ хуыгъэу тиныбджэгъушІоу Къантемыр Тыркубий. — Ащ фэдэ спорт псэолъэ зэтэгъэпсы-хыагъэ зымыІэ кыалэхэри шыІэх, ау Щэрджэс-кыалэ инасып кыхыгъэ. Комплексым тикІэлэ чанхэм ащышыгъэу спортсмен цІэрыІуагъэу, общественнэ ІофышІагъэу, КъЩР-м шызэлъашІэщтыгъэ Маху Аслъан ыцІэкІэ еджагъэх. Тыркубий кызыррэтиІуагъэмкІэ, спорт комплексыр зычІэгт унэр Ілоу зэтет, кІэракІ, анахъ псэолъэ дахэу кыалэм дагъэуцагъэхэм ащыщ

пІоми ухэхуыонэп. Комплексым спорт залищ хэт: алыдж-урым бэнакІэм, тхэквандом, кикбоксин-гым защафагъэсэшт. Спортзал пэпчэ зыфэпапІэхэри, зыгъэпсэфыпІэхэри иІэх.

Спорткомплексыр кызыІуахы зэхъум КъЩР-м и Президентэу Борис Эбзеевыр, республикэм и Парламент и Тхьаматэу ДэхъуцэкІэ Зураб, депутатхэр, кыалэм имэрэу Петр Коротченкэр, нэмыкІ хыакІэхэри шыагъэх. ГушІогъоу зэлукІэм хэлэжыагъ ыкІи кышыгушылагъ УФ-м и Вице-премьерэу Сергей Ивановыр.

Псэолъэ шІагъом, шІогъэшхо зыпылтым игъэ-псын ыуж итыгъэри, ипроект языгъэшІыгъэри, непэ ащ Іэшхъэтет фашыгъэри УФ-м изаслу-женнэ тренерэу Маху Беслъан. Ар кызыгушыІэм кыхыгъэщыгъэ комплексыр игъо дэдэу якыалэ зэрэащыгъэр, ышнахыжъэу Аслъан ыцІэ зэрэфаусыгъэри лъэшэу игуапэ зэрэхуыгъэр.

КІэлэ-гуалэхэм апкышІоІ псыхъэгъэнымкІэ, цыфышІухэу, хэгъэгупсэхэу къэтэджынхэмкІэ ІэрфэгъушІу хуышт спорт комплекс дахэшхоу Щэрджэс-кыалэ кыдэтэджагъэр.

(Тикорр.).

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр БРАНТИЭ Казбек.

(КъызыкълэыкЛорэр
шэклогум и 13-м
къыдэКыгъэ номерым ит).

— Хъау, ар мээтатакъ. —
Щагум дэс псэушъхэм изы-
рызыгъом нахъыби мэзым зэ-
рэхэсыр къызэрилогъагъэр
щыгъупшэрэп.

ИкӀэсэ макъэхэр зызэпэухэм,
нэфшъагъом тефэу яджэн зэ-
рщагъэтырэр ыгу къэкӀыжыи,
иплӀырыгъэ хигъэхъагъэми,
тыдэкли кӀым-сымыгъ. Мэзым
хэсыр зэкӀэ телыкӀыгъэу чы-
ештыгъ. Дзэм икӀежъэпӀэшӀу,
джи фэдэм къатеоу ихабз.
Къуаджэр чыем зыщӀуи-
тхырэ лъэхъаным къытыре-
гъафэ. Ишэн зэблихъужына,
зэресагъэу мэпсэу. Уашъор
нэгъыф къэхъуи, хэпшыкӀэу нэ-
фыль къыдзэу ригъэжъагъэми,
мэз чӀэгъыр мээзах, хэтыри хэ-
сыри хэлъэгъогъуай. ОшӀэ-
дэмышӀэу хъайт-сайт макъэхэр
зэхихыгъ. Зыфыхъын ымышӀэу
ыгъэшӀэгъагъ. Макъэхэр зэ-
рзэфэшъхъафхэмкӀэ гу лы-
тэгъоягъэп шыу зауӀэ зэрэ-
хъур.

— Хъа уӀоржъорырэ, ужэ
гъэтӀыль! — шыу пашэр егы-
игъ ащыщ горэм.

— О хъай, тымышъэгъэхэ
лахэр къегошы, зэхэпхырэба?
— къэгъумытӀымыгъ мэкъэ-
хъур.

— Тыздежъагъэм тынэ-
жъугъэсых, къэхъурэр шъу-
лӀэгъун, жъугошын икӀун
тӀыгъ.

Шыхэм ямыпсыыхъу чыгъ
чӀэгъым зыщызгъэпсэфыхэрэм
амакӀэхэр чаных.

— Ыуж шъуикӀ, моцъ уе-
гъумтӀымкӀэ, жэ кӀэрыпхы-
штӀэп, — къафигъэпытагъ джы-
ри пашэм. — КӀалэхэр хы
Ӏушъом нэдгъэсынхэ фай! Ел-
бэтых! Нэф къэмышъыпэзэ,
тибысым темыуалӀэ хъуштӀэп.
Мафэр щитхэу, Тхьэм тӀэгъ-
псэумэ, чыщым тынэсышт!

«Хъэмэ къальфыгъ, Тхьэр
ыжэ дэмыкӀэу сабийхэр еты-
гъухэшъ, ещэх. Ппсэ урыз-
гъэджэгужытыгъ, укысӀэкӀэ-
фагъэмэ. Мыдыджэ зоошкор
реклокӀы. Ежмэ цыф щӀэгъэр
зэпагъэурэп». ГушыӀэхэм яна-
хыбэрэмкӀэ къэзыӀуагъэхэр
абдзахэми, бжъэдгыгъу къӀуа-
кӀэхэри зэрэхопхъагъэмкӀэ,
абдзэхэ бздджашӀэхэм бжъэ-
дыгъу хащэхэр зэряӀэр нэ-
фагъэ. ГушыӀэу зэхихыгъэхэр
къыгурылонэу игъо ифэгъэ кво-
дыеу, шыухэр бзэхыжыгъэх,
ылъэгъунхэу игъо ифагъэп.

Нэфылъыр нахъ лъэшэу
къыдзэу, зэхэугуфыкӀыгъэу
уапашъхэ итыр плъэгъоу ыуб-
лагъ. ТӀэкӀу-тӀэкӀуэз дунаир
къызыӀуихи, нэфынэр чыгъхэм
къахэкӀошъагъэми, зи къӀыгъ-
гъорэп. Шыуи лъэси гуцафэ
зыфишӀын Ӏэгъо-благъом
щыпӀэтӀэраорэп. ГъэшӀэгъоны.
ПцӀы аусыштӀэп макъэ къэз-
гъӀэгъэхэм, дээр къызэрэтео-
щтыр нафэ. Иманцызхэм кбу-
лайцыз къашӀынхэу тырагъэп-
цыкӀи, фэшъхъаф гъогу ха-
хыгъэнкӀи мэхъу. Джэнджэш
агу къырамыгъэхъанэу, пӀшло-
рыгъэшъэу къэбар нэпцӀ къа-
тӀушчыгъ.

Тыгъэр чэфэу къыкӀоки,
Ӏэгъо-благъор зэпӀыдыжъэу
къызэпигъэнэфи, гүӀзэз къы-
дэКӀуаеу ыублагъ. ХэпшыкӀэу

зиӀэтэ мээ теупкӀыгъэм ышъ-
хашыгу къиуцуагъ. Тыдэкли
ушызэкӀэкӀӀӀӀӀӀ мафэр къы-
зэпигъэшӀэтыжыгъ. Хъэзаб
макӀэу къышӀошыгъэр нахъ
лъэшэу къӀэгъу. ЯщӀэнэрэу
макӀэр къызыӀум, къэнэфагъ
зэрэпшъэшъэжые макӀэр.
«Мы бздджэрылфымэ къа-
кӀэкӀэзыгъ пшъэшъэжыер»
ымылӀэгъузэ, тыриубытагъ.
Сакъыныгъэр зыщымыгъэ-
гъупшэу къутамэр ӀуишӀеки,
зыкӀоплӀым, Ӏэтэ мылӀэгашъ
ынэ къыпӀэшӀофагъ, ау ма-
къэр ыкӀогъути, ылъэгъугъэп
къызыпӀулырэр. Фэшъхъаф
ыгучӀэ изыкӀыгъэр. Тыгъужъ
шъэджапӀэ ежъ зытесыбгъум-
кӀэ къэгъэзагъэу шылӀэу,
пшъэшъэжыем ешакӀоу ылъэ-
гъугъ. ЫпӀэрэ лъакъохэм ышъ-
хэшхо ателӀэу илӀынэу зи-
гъэхъазырыштыгъ. Хъуштыр
охъуфэ ежӀэнэу чыпӀӀэ ит,
шхонч омакӀэ ыгъӀэу хъуштӀэп.

жъый, ХъумытӀ, мы къуты-
рышко благъэм шыщыгъ.
СлӀэгъугъэу къычэхъу. Янэ-
ятэхэри сэшӀэ.

— Шъыд тшӀэт? Дээр
къызэрэмыкӀотэр нафэ, нэ-
фэшъхъаф гъогу хихыгъ.

— Фэшъхъаф гъогу иӀэп,
джа мээу тыриупкӀыгъэр игъо-
гут. Мынепэмэ, неущ.

— Отэгъэжъ къызэрэу, —
къэгъулагъ ХъумытӀэ анахы-
жыым къыфыдыреплӀэкӀызэ.

— Тшъхъэ щытжъугъэгъэ-
зыежъ, непэрэ Ӏофыр хэкӀыгъ.
Хъадэри мэзым къыхэтӀынэна,
афэтхыжыын къыттефэ.

— Бырсыр къыкӀыкӀомэ?

— КъыкӀытӀэп! Зыщышхэр
дэгъоу сэшӀэ! Мыхъун тшӀа-
гъэп, — гушыӀэр зымыкӀэсэ
ТыкӀэм къыхэгъахъо. — Зи
гонахъ згъэхъэгъахъ, ятӀонэрэм
сыхъхъанэу сыфаеп. Тыгъужъ
щырэр дэхъыны спӀут, мэзым
къыхэтӀынэна, хэлӀахыт.

КЪАТ Теуцожъ

ДЖЭЭФ

Повесть

«ЗысӀэжэн, зэрэхъоу сыпсэун»,
— ыуи, тыриубытагъэу, ошӀэ-
дэмышӀэу анэжыым зипхъуати,
зидзыгъ. Къэхъугъэри ымы-
шӀэу шакӀом гъэтырэр къы-
кӀудыи, шхонч омэкъэшхом
тефэу пшъэшъэжыем икӀый
макӀи къӀэгъу. Аркъэным-
кӀэ шъхъафитыджэу чыгъым
зыкӀыритӀупщэхэ, къамэр
ихыгъэу Ӏэтэ къогуым зыз-
къуедзэм, ылъэгъугъэр гуи-
хыгъэу пшъэшъэжыем
еуӀэкӀыгъ, цэ ужи лъэбжъэ
ужи имылагъэми, ыпшъэ гуркъ
зэриутынэу игъо ифагъ. Зооап-
сэ хъугъэу мысысыжъэу шы-
лыгъ. ЫлӀэгъугъэм зэрмыр
ехъулагъэу щытзэ, тыгъужъ
щыр пцӀэу макъэ зэхихыгъ.
КъызӀплӀэкӀымэ, щыр Ӏэтахъор
нэтӀупцӀэу къыкӀӀэлырыт, гур
зэригъэгъоу тхъаусыхэштӀыгъ.
Янэ зэригъэежырэр нэфагъэ.
Тыгъужъ анэр зэрӀэкӀӀуа-
гъэмкӀэ кӀэгъожыгъэу щыт
шакӀом зыкъырагъэшӀэжыгъ
игъуситӀоу шхончэо макъэм
кӀечъагъэхэм. Дзэ пашэр хи-
гъэфэгъахэу гугъэштӀыгъэхэм
алъэгъугъэр къагурыӀуагъэп.
Пшъэшъэжыеу зыпсэ хэкӀы-
гъэри тыгъужъ укӀыгъэри за-
лӀэгъум, хъугъэм гу лъатагъ,
азырэр къӀэупчӀагъ.

— ТыкӀэр, уишхонч омакӀэ
тигъэшъхъугъ, тызэрэугъагъэу
къычӀэкӀыгъэп, шъыд къэ-
хъугъэр?

— Хъугъэр олӀэгъу, Отэ-
гъэжъ! Мы насыпынчъэм
тыгъужыр зытебанэм, ежъ-
ежырэу сипӀэкӀахыжъ къэ-
гушыӀагъ, къэхъугъэр сымы-
шӀэу гъэтырэр къэскӀудыи.

— Хъугъэ, зымыухыжъ,
нахъ пасэу аущтэу пшӀыгъа-
гъэмэ, пшъэшъэжыер псау-
тыгъ.

— Шъыды емынэм къы-
хыгъ тхъамыкӀэ цыкӀор?

— Мыр урыс пшъэшъэ-

Бэ къырамыӀуалӀэу зэда-
штагъ, Отэгъэжъ ионэ къуапэ
кӀэкӀо щыхъагъэр къыпи-
тӀэтыкӀи, кӀоцӀишыхыгъэ хъа-
дэр ишыплӀэ дильхъагъ. Ты-
кӀэм щыр Ӏэтахъор къыштагъ.
ПкӀынэ-лынэ шъабэм ылъа-
къохэр зэрэгъумышӀум гу лы-
тагъ. Цыябгъэу къытӀэтагъэм
зыщыдигъэтӀысхъаным анэхэр
зэпӀэчынатӀэ хъугъэх. Гухъэ-
гужъэу къакӀэщырэм къыгъэт-
хыо, чыӀэ горэ шӀырым
ыкӀышъо рычъагъ. Щырым
ынэ шхончӀэ цыкӀухэр мыу-
щакохэу, ылъэкӀымэ къылӀы-
ным фэдагъ. Гухъэ-гужъыр,
къышӀошыгъэкӀэ ыгъакӀуи,
ыгужъуакӀэ дигъэтӀысхъагъ.
Шыуишхыи гушыӀэ амышӀэу
Хъэдзонэ блыгур къабгыни,
къутырышхом фауээнкӀыгъ.

Тыгъужъ щырым зиушъэ-
фыгъ, ау ыгу цыкӀу ыгъэжъэу
къызэрэтеорэр ТыкӀэм зэ-
хишӀагъ. Къэхъугъэхэм гу
алъытэгъэнэп цынэ цыкӀум,
тхъемафӀэкӀэ щыгъупшъэжы-
штым тыриубыти, зигъэрэхъа-
тыжыгъ. СаусырыкӀо зэб-
гыгъэ лъӀпкӀым тыригъэфагъ.
Лыблан, къызилыкӀэ, узэ-
шӀуиутышт, арыба янэ ӀэкӀэ-
шӀагъэр, пшъэшъэжыер Ӏэ-
кӀэклодагъ. ЫлӀӀпкӀ къыхӀэп-
чырэр бэгъашӀэ хъурэп, ау
зэрилӀэкӀэу ыналэ тетын, къэ-
хъумэ, ыгу хигъэкӀынэп. Зыфэ-
дэ мыхъурэ шыӀӀэп, ынэтӀэгъу
итхэгъэм ӀукӀӀэн...

Уахътэр джацым нэсыгъ.
Шъхъаныгъупчъэхэм нэфынэр
ерагъэу къаредзы. Гъолыжы-
гъом пэчыжъэми, чылэр рэхъат.
ЧыпӀэ-чыпӀэу зэхэхэри, нахъ
зэкӀэкӀэщыгъэу хъэбл-хъаблэу
щысхэми яостыгъэхэр зэдӀблэх.
Унэ зтеуӀубагъэхэу онджэкӀ
лӀагъэхэр зышъхъарышхэри зэ-
рагъэхъырэ щымыӀэу зэфӀдиз-
хэми, якӀэрэклагъэкӀэ зтӀекӀых,
уакӀолӀапэмэ къэнафэ. Мычы-

лӀэгъу дэдэми, дэхэкӀаеу хэ-
дзагъэу инэфынӀэки инагъэкӀи
зы къахэщы. Щагур хъоо-пшӀау.
Бгъагъэу дэтыр, уемыкӀо-
лӀапэмэ, къӀэлытэгъуай. Хъа-
кӀэщыр къамылышъхъэ дэ-
фыеу унэ кӀыхъашху. Ион-
джэкӀи къыгот унэхэм атетхэм
ахӀэтыкӀыгъ. Егъэпшагъэу
бгъагъэ пӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
щыт. Щагу зетегъӀпсыхыгъэшхом
лые дэтӀэп. ЛъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ашы-
зэ шъхъадж ичӀыпӀӀӀӀӀӀӀӀ
рагъэ-
гъотыгъ. Къазшыруцыр зэ-
фӀдӀэкӀэ щагушхом диз, лъа-
пцӀэу ухэтӀынкӀэ гугъатхъ.
ШышӀоӀуу къобэ-бжъабэм
ылъапсэ шичъ шӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ШышӀоӀуу лъапсэм къешӀӀӀӀӀ
гъэ шхынлӀэм къӀӀӀӀӀӀӀӀ
уцымэ
ӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къыхехы. КӀапцӀӀӀӀӀӀӀӀ
укӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
щытӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
атес-
хэм чӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
зэрӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ПӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
шъуамбгъоу,
икӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
зэбгъутхэу, илӀӀӀ
гуци лъагъэу, ишъхъаныгъупчъэ-

— Гъунэгъу къуаджэхэми
адэс зэункъошхэр зэхэхъэх,
зэрэгъэблагъэх. Къаигъагъэджэ
къагъэнэн алъэкӀытӀэп пӀӀӀӀ
цӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ящӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ымакӀэ
къӀӀӀӀ.

— ЕфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
адзэгъушӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ау къегъэу-
цолӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Бэ АскӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къы-
дэхъажырэр, нахыбэр зоом
ригъэзыгъ. Тыркуи, аджами,
нэгъоний, урыми зӀыпӀухэрӀӀ.
Егъэзыгъэхэба зянэм тхъэ-
уагъэхэр. Укыдэмыхъ шъы-
дӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

— Дзеп къызфапӀорэр, чы-
лэр нахъ ин зыхъуджэ, нахъ
кӀоцӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Шъыд ибылым
унэгъо щӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
— тӀокӀитӀум,
щыӀахӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Мэзым
хэлъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
дээр зыте-
кӀыжыджэ къыхэкӀыжыхъэзэ,
къахы. ЛыхъукӀэ хъаблэр
фӀэмыфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ТыкӀэм шӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къахэмыкӀыгъэми, шъхъэклафэ
афӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Лымэ ялӀый,
пчъагъэрэ тикъуаджэхэр
къыкӀонагъэх. Иадыгъ шхонч
пӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
шӀу шъыпкӀэу егъэ-
ӀорышӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Тхъэ сымыджэгу.
ЗыфигъазэрӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

— Къэбар гъэшӀӀӀӀӀӀӀӀ
зэхэс-
хыгъ,— пкӀанӀӀӀӀӀӀӀӀ
ынатӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ӀаплӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
зытырелъӀӀ
кӀыкӀыхэм, лӀымэ ащыщ
къыӀуагъ,— хъутмэ, къэсӀот.

— Хъутми, мыхъутми, къеп-
щӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
анахыбэ
зижӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къыфигъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

— Офицархэр ыукӀыхэрӀӀ.

— Пшъхъэ урӀэгущыӀӀӀӀӀ
ЕтӀупщыжыыха адэ? Дзэм
шъыдӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ригъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
ЗыпӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
дээр зэ-
кӀэмыкӀожъэу хъурӀӀ! Заорэм
блэмыохъурэм ащ фӀдэ рӀауа-
лӀӀӀӀӀ!

— ЕрмӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
джасусмэ къакӀӀэ-
кӀӀӀӀӀӀӀ...

— Шъыд къакӀӀӀӀӀӀӀӀ
кӀыгъэр?

— Акохэр зӀепутыхэшъ
ӀӀнтӀрахъо ешӀых. ПкӀӀӀӀӀ
жъэу агъэзӀӀӀӀӀӀӀ, офицерым
ыпсэ пытӀэу нагъэсыжы.

— Адэ, шъыпкӀэмэ зыфа-
пӀорэр, бэмышӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
чыгъӀешко
зэхтӀмэ ащышакӀӀӀӀӀӀ,
«цуахъо-
р» къэзӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къепшӀӀӀӀӀӀӀӀ
зэрӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
агыгъунджэ мӀӀӀӀ
дэд къыфӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Закъы-
ӀӀпӀути кӀолаижыым, къяомэ
чыгъ къогуымэ закъундзӀӀӀ
зэ, ыуж ихъэрэр зӀӀӀӀӀӀӀ
зӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
шӀыӀыгъэ, мэзым икуупӀӀм
ашӀуекӀужыгъ.

— ЫукӀыгъэхэр хъадэу
плъӀэгъугъах?

— Хъау!

— Зылъэгъугъэ шыӀа?

— Шыхъат сырыхъутӀӀ,
слъӀэгъугъӀӀ.

— УмылӀэгъугъэм утемы-
гушыӀ. Ахэми акохэр зӀӀӀӀ-
тыгъэх.

— ГъэшӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Ко зӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
Зыко хъужыгъэр, гухъэ-
гужъэу, нахыежъэу къэзӀӀӀӀӀ?

Шыми афӀэмылӀэкӀыжыгъэу
япӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
кӀыхыгъэу зыщыхыгъэхэр,
хэгърӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
къячъалӀӀӀӀӀӀӀ,
ашы-
гухэр дэгъэзыгъэхэу тахътэм
тырагъӀӀысхъагъэх. Къалмыкъ-
шӀаим емызӀӀӀӀӀӀӀӀ
джыри
зырыз къафырагъэхъауагъ,
щыбжыи стырым пкӀантӀӀӀ
къахифырэр ягуапӀӀӀ
лӀы
зишӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

(Джыри къыкӀӀӀӀӀӀӀӀӀ).

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилгэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур. Крес-
тьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъшIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шIанI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышгъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэр-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
5675
Индексхэр
52161
52162
Зак. 4087

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Искусствэм ицыф цIэрылохэр

ЛIЭШIЭГЪУХЭМ ЯОРЭДЫIУ

**ОрэдыIо цIэрылоу, Урысыем
икомпозитормэ я Союз хэтэу,
лъэпкъ искусствэр лъы-
зыгъэкIотэрэ Андзэрэкъо Чеслав
июбилей пчыхъэзэхэхэ Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо фи-
лармоние зэрэщыкIуагъэм гукIэ
къыфэдгъэзэжьэу бэрэ
къыхэкIышт. АР-м культурэмкIэ и
Министерствэ, республикэм и
Къэралыгъо филармоние, Адыгэ
къэралыгъо университетым, АР-м
икомпозитормэ я Союз, Адыгеим
ишъолъыр музыкальнэ обществэ
юбиярым фагъэхъазырыгъэ
зэIуIкIэр Адыгэ Республикэм
имэфэкI мафэхэм афэбгъадэхэми
хъунэу щытыгъ.**

Республикэм и Парламентрэ
Правительствэмрэ якъулыкъу-
шIэхэр, культурэм илофышIэхэр,
лъэпкъ искусствэр зыгъэлъа-
пIэхэрэр, Андзэрэкъо Чеслав
гушIэ фэбэ езыIо зышIонгъохэр
тинэплъэгъу итыгъэх. Урысыем
изаслуженнэ артисткэу, АР-м
инароднэ артисткэу Жэнэ Нэф-
сэтрэ Урысыем инароднэ
сурэтышIэу Къат Теуцожэ рай-
онхэм къарыкIыгъэхэми таIу-
кIагъ. Артистхэу пчыхъэзэхэ-
хэм хэлэжэщтхэми гушIэIгъу
тафэхъугъ.

Кошхъэблэ, Тэхъутемыкъое,
Красногвардейскэ, Теуцожэ рай-
онхэм къарыкIыгъэхэми таIу-
кIагъ. Артистхэу пчыхъэзэхэ-
хэм хэлэжэщтхэми гушIэIгъу
тафэхъугъ.
— Андзэрэкъо Чеслав ыгу-
кIэ искусствэм фэкъабз, — еIо
Адыгэ Республикэм инароднэ
артисткэу, Абхъазым изаслужен-
нэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ. —
Ымакъэ фэсакъызэ ищыIэныгъэ
кыкIугъ. Тхъэм кыуитыгъэ
макъэр къэуухъумэныр, орэдым
фэбгъэIорышIэныр псынIкIэп.
Макъэр чIэунэнышъ, пшIэщтыр
умышIэу, цIыфмэ «урямышы-
кIэгъэжьэу» гъогум укыитенэн
плъэкIышт. Чеслав Кавказым
имызакъоу, Урысыем «имэкъэ
дышъэмэ» ахалыгъэ. Сигуапэу
пчыхъэзэхэхэм сыхэлэжьагъ,
орэд къыфэсIуагъ.

ИпсынэкIэчъ

къызыщэжьагъэр

Янэ-ятэхэм, икъоджэ гупсэу
Кошхъаблэ шыщхэм, икIэлэе-
гъаджэхэм пIуныгъэу кыраты-
рэм Андзэрэкъо Чеслав мы-
пшъыжьэу кызырэтэгущыIэрэр,
искусствэм ицыф цIэрыломэ
зэракIырыплъырэр, Тхъэм кы-
рипэсыгъэ макъэр зэригъэфедэ-
рэр пчыхъэзэхэхэр зезыщэхэрэ
артистхэу АфэшIэгъо Фаинэрэ
Сихъу Станиславрэ къалотагъ.

Пчэгум юбиярыр кыхьы,
Тхъабысымэ Умарэрэ Жэнэ
Кырымызэрэ зэдаусыгъэ орэдэу
«Синанэр» кызыхедзэм ащ фэдэ
артист зэрэтиIэм урыгушхонэу
щытыгъ. Ленинград, Москва,
Урысыем инэмыкIырэ къалэмэ
Ч. Андзэрэкъор арагъэблагъэу

зэп кызырэхэкIыгъэр. Дунаим
иорэдыIо цIэрыломэ афагъадзэ
къэбар гъэшIэгъоныбэ непи
фаIо.

Ымакъэ ипсынэкIэчъэу Кош-
хъаблэ кыщэжьагъэр егъаши

Ч. Андзэрэкъом кызырэфыри-
гъэхьыгъэр кыIуагъ, АР-м иком-
позитормэ ацIэкIи кыфэгъу-
шIуагъ.

Адыгэ Республикэм илIыкIоу
ренэу Краснодар краим иадмини-

чъэкъоштэп. Адыгэ Республи-
кэм и Премьер-министрэу
КъумпIыл Муратрэ республикэм
культурэмкIэ иминистрэу Чэ-
мышIо Гъазыирэ Ч. Андзэрэ-
къом пчэгум кыщыфэгъушIуа-
гъэх. Ти Президентэу Тхъа-
кIушынэ Аслъан ыцIэкIэ Пре-
мьер-министрэм шIуфэс гу-
шIэIхэр къыIуагъэх. БэмышIэу
медалэу «Адыгеим и Щытхъу-
зехъэ» Ч. Андзэрэкъом кыфа-
гъэшъошагъ. «Урысыем инарод-
нэ артист» зыфилорэ щытхъуцIэр
къыфаусынэу итхыIхэр Мос-
ква арагъэхьыгъэх, къэнэжыгъэр
УФ-м и Президент кыкIэтхэ-
жынэу ары.

Андзэрэкъо Чеслав Адыгэ
къэралыгъо университетым
искусствэхэмкIэ институт, рес-
публикэ къэралыгъо филармони-
ем Иоф ащешIэ. А лъэныкъохэр
къыдалгытэхэзэ искусствоведэу
Наталья Чепниан, артистхэр
къыфэгъушIуагъэх. Адыгэ Рес-
публикэм икомпозитормэ я Союз
итхъаматэу Къэгъэзэжь Байзэт
Урысыем икомпозитормэ я
Союз итхъаматэу Владислав
Казениным шIуфэс тхылъ

страции ипашэ дэжэ шыIэ Мамы-
екъо Кимэ, Шэуджэн районым
иадминистрации ипашэу Хъуажэ
Налбий, нэмыкIхэми шIуфэс
тхылъхэр юбиярым кыфар-
гъэхьыгъэх. Москва, Темыр Кав-
казым къарыкIыгъэхэри Ч. Ан-
дзэрэкъом кыфэгъушIуагъэх. Ар-
тисткэ цIэрылоу Жэнэ Нэфсэт
Чеслав Иоф зэрэдишIагъэм гуфэ-
бэныгъэу кыфыхьыгъэр пчы-
хъэзэхэхэм кыщылотагъ.

Орэдыр — ищыIэныгъ

Адыгеим иартист цIэрылохэу
Зыхъэ Заурбийрэ Кукэнэ Муратрэ
театрализованнэ къэшIыгъоу
къагъэлъэгъуагъэр шыIэныгъэм
кыхьыгъэ. Артистым ипсэукIэ,
ищытхъу зэралорэр, ахьщэшхо
кызыримылэжьырэр, юбилей иIэ
зыхъукIэ агу кызырэхэкIыжьырэ
шыкIэр, нэмыкIхэри Зыхъэмрэ
Куканэмрэ комедием ишапхэмэ
адиштэу къашыгъ. АцIкIэ теат-
рэм кIуачIэу иIэри къалотагъэу
плъытэ хъушт. Пчыхъэзэхэхэм
еплъыгъэ пащэхэм, зэныбджэ-
гъухэм гупшысэ хэхыгъэхэр

арагъэшIыгъэуи кытшыхъугъ.

Пчыхъэзэхэхэр Андзэрэкъо
Долэт ипроизведениеу симфо-
ническэ оркестрэм кыри-
гъалорэмкIэ кызыIуахыгъ. Ди-
рижер шъхьалэу Петр Шаховыр
япашэу музыкантмэ кыра-
гъэIогъэ мэкъамэр зытхыгъэр
юбиярым икIалэу Долэт ары —
Санкт-Петербург консерватори-
ер кыщиухыгъэу Иоф щешIэ.
Ятэрэ ыкIорэ искусствэ лъагэм
игъогу зэрэрыкIорэр тигуапэ.

Оркестрэу «Русская удалыр»,
художественнэ пащэр Анатолий
Шипитько, игъусэу Ч. Андзэрэ-
къом классикэм хэхъэгъэ произ-
ведениехэр, урыс ыкIи адыгэ
лъэпкъ орэдхэр кыIуагъэх. Куп-
хэу «ЛIэшIэгъукIэр», «Отрадер»,
«Ошъутенэр» пчыхъэзэхэхэм
хэлэжьагъэх. Адыгеим шы-
зэлъашIэрэ артистхэу Баджэ
Дзэхъан, Нэгъой Маринэ,
ХъэкIэкIо Алий, студенткэу Ва-
лерия Болтановам, нэмыкIхэми
орэдхэр къаIуагъэх. Адыгэ Рес-
публикэм и Къэралыгъо акаде-
мическэ ансамблэу «Налмэсым»
икъашъокIэ пчыхъэзэхэхэр
аухыгъ.

Кошхъэблэ районым иадми-
нистрация ипашэу Тхьаркъохъо
Налбий ячIыпIэгъу композито-
рым итворчествэ осэ ин ритыгъ.
Хъагъэудж Мыхъамэт, Тхъабы-
сым Умарэ, Зыхъэ Заурбий,
нэмыкIхэми щытхъур районым
къыфалэжьыгъ. Андзэрэкъо Чес-
лав ымакъэ фэдэ зилэ артист сце-
нэшхом шIэхэу кызырэтэмы-
хъащтыр кыхигъэщызэ, юбия-
рым Н. Тхьаркъуахъор кыфэ-
гушIуагъ.

Опсэу, Чеслав! Искусствэр
шIу зылъэгъурэ унэгъо дахэ уиI.
Ар пытэу кыпкъотышъ, Уры-
сыем идышъэ макъэу Тхъэм
кыуитыгъэр дунаим джыри
бэрэ зэрэщыжынчыштым
тицыхъэ телъ. Уинасып зыдэп-
лэгъужьэу лъэпкъым уфэлэ-
жэнэу пфэтIо. Мыекъуапэ иад-
министрация ипашэ иапэрэ гуа-
дзэу Аульэ Юрэ кызыриIуагъэу,
уиорэд къэлэуакIэ хорышхор зэб-
лихъун елъэкIышъ, умакъэ зыми
хэкIокIэщтэп. Нарт бэгъашиIэ
оху!

ЕМТИЛЪ Нурбий.
Сурэтхэр зэхэхэм кыщы-
тырахыгъэх.